

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 35.

Lýsingaprisur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 1. september 1945.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

19. árg.

Ein 10-millióna ósannind.

**Er Th. Petersen bimmilim,
spurdi ein maður, tá ið hann hevði lisið greinina
„Hilbert blaðskrivari“ í „Dagblaðnum“ 28. aug. í ár.**

I hesi grein stendur millum
annað:

»Danski nationalbankin skal, um
vit fyríbils halda uppá ta føroysku
krónuna:

a) gjalda okkum fyri seðlar í
umfari 9. apríl 1940 um

2.300.000 kr.

b) ikki fáa tey pund,
vit hava standandi
móti restini av pen-
ingaseðlunum..... 8.000.000 kr.

Tilsamans um... 10.000.000 kr.

Teir nevna tað tap uppá fleiri
milliónur tað at fáa 8 milliónur
kr. og sleppa undan at gjalda yv-
ir 2 milliónur, tað kalli eg vinning
hjá Dønum uppá meiri enn 10
milliónur kr.....

Th. Petersen.

Allar hurðar latnar aftur fyri tí,
ið eitur vit og skil! Ja, maður
má spyrja: er Th. Petersen vorðin
bimmilim? Ella heldur hann, at
teir føroysku lesararnir eru tápu-
lingar, sum ein pengamaður kann
billa alt, sjálvt tað mest ómøguliga,
inn?

Heldur Th. Petersen veruliga
nakran vera so býttan, at hann
ikki skilir,

at skulu vit fáa pundsvirði ella
annað virði, ið liggur aftanfyrir tær
2.300.000 kr. í seðlum, sum vóru
í umfari 9. apríl 1940, og sum
ljóðaðu uppá nationalbankan, megu
vit gjalda nationalbankanum aftur
hesar seðlarnar ið hann hevur latið
okkum fingið sum bevis fyri pund-
svirði, vit eiga, og skulu vit fáa pund-
ini, ið eru deponerað í national-
bankanum fyri tær 8.000.000 kr. í
seðlum, sum eru prentaðir síðani
9. apríl 1945, megu eisini hesir
seðlar latast inn aftur til national-
bankan.

Vit hava so pundini, men natio-
nalbankin hevur fingið seðlar sínar
aftur. Og tá ið 10.300.000 kr. í
pundum eru akkurat líka nógv
verdar sum 10.300.000 national-
bankans krónur verða vit hvørki
ríkari ella fátækari, um vit fáa
pundini aftur frá nationalbankanum

og nationalbankin seðlarnar aftur
frá okkum.

Tað, ið hendir við at fylgja
Th. Petersen er,

at vit við ikki at lata national-
bankan yvirtaka okkara krónu til
sama virði, sum hin danska krón-
an hevur, men halda uppá kursin á
22,40, verða fátækari ella — fyri
at siga tað á ein annan máta —
fáa 15 % minni fyri okkara krónu,

at okkara krónuvirði ikki rekkur
út um Føroyar, tað vil siga, at
hverja ferð, vit skulu bestilla ná-
að úr Danmark, ella um vit skulu
út at ferðast ella at búgva í Dan-
mark, megu vit hava baksið við at
keypa danska valutu. Og tá ið
vit selja litið og einki til Dan-
markar og harvið litla og onga
danska valutu vinna til landið
verður tað óivað mangan tungt og
kanska ómøguligt at fáa valutu.

Harafturat hendir tað, at vit so
skjótt, sum vit hava fingið pundini
og nationalbankin okkara seðlar,
megu vit, tá ið ensk pund ikki
kunnu nýtast sum gjaldoyra í
Føroyum, beinavegin undir at seta
pundini fäst og prenta nýggjar
peningaseðlar uppá tey til brúks
innanoyggja.

Tað er so sanniliga ikki soleiðis,
at Føroyar kunnu fara til national-
bankan at veksla tær 10.300.000
kr., vit í dag hava gangandi í
seðlum sum bótismeðal okkara
millum, um við pund, og so, tá ið
vit hava fingið pundini, siga við
bankan, at hann skal geva okkum
seðlarnar aftur og lata okkum fara
út av hurðini við pundunum í
øðrum lummanum og seðlunum
í hinum lummanum, eins og Th.
Petersen tykist at vilja billa
lesarum »Dagblaðsins« inn.

Tað hevði — fyri at nýta
Trygva Samuelsens mynd — verið
eitt ólukkuligt lag fyri Sjóvinnu-
bankan, um nú menn turnaðu á
bankan við sinum 10 krónu- og
100 krónuseðlum fyri at veksla
teir til 5 krónu- og 1 krónuseðlar,
og so, tá ið teir høvdu fingið
5 krónu- og 1 krónuseðlarnar,

Kvota- spurningurin.

Javnaðarmenn skilja fult so væl
sum nákar, at tað er livið um at
gera at sleppa av við okkara fisk
til góðan pris. Teir hava tí skorð-
að á alt tað, ið teir hava dugað og
verið mentir, fyri at leggja allar
árar umboð at fáa so skipað, at
vit í framtíðini fáa loyvi at selja
okkara fisk í feskum skili í Bret-
landi.

Tað var ikki minst við hesum
endamáli í huga, at javnaðarmenn
undir krígnum royndu at fáa knýtt
hitt sterkasta handilssamband við
Bretland. Tað kundi jú bera á,
at okkara handil við Bretland kom
at telja við, tá ið avgjört skuldi
verða, hvussu stóran rætt, ið vit
skuldu fáa á tí bretska marknað-
inum. Av hesum skilja menn, at
javnaðarmenn ikki dráladu eitt
sekund við at ganga við til at
vera í sterlingbólkinum, harvið
vit komu at standa millum tey
lond, sum Bretland hevði tikið
ábyrgdina fyri at forsyrgja við
mati og øðrum.

Men tá ið sterlingbólkaspu-
ringurin var fyri, hendi tað merkiliga,
at júst tann flokkur, sum nú
— fyri at bjarga nøkrum speku-
lantum — leikar í sum hann er
tann einasti, ið av kvota- og øðrum
grundum vilja verja handilin við
Bretland, leyp sum øður, í hægsta
gøluspenningi, á fetur og mótmælti,
at vit skuldu ganga inn í sterling-
bólkin. Tá ens og nú var talan
um avreiðing, men ta ferðina skuldi
tað vera ein væðulig avreiðing til
Bretland. Hoyr, hvussu teir taka
til orða! Í landsnevndini leggur
fólkaflokkurin eitt hitt harðasta
mótmælisskriv fram. Hann sigur
millum annað, at fólkaflokkurin er
ímóti — vit nýta teirra egna
mótmælisskriv — »at lögtingið
ella nakað føroyskt umboð av
sjálvaldum ger sáttmála við
orrustutjóð, sum bindur niður
rársarúm og yrkisfrælsi Føroya
(liberty of action)«

Hetta eru rein orð fyri peng-
arnar og sýna, at fólkaflokksmenn

kundu kraft sínar 10 krónu- og
100 krónuseðlar aftur og farið
dupult so ríkir avstað aftur úr
bankanum sum teir komu inn.

Ein 10-millióna ósannind —
minni kann væl ikki »produserast«
av bankmagnati.

skifta kápuna ikki eftir landsins,
men heilt øðrum »hensýnum«.

Hví helt fólkaflokkurin tað vera
ræðuligt at knýta tað sterkasta
handilssamband við Bretland við at
ganga inn í sterlingbólkin?

— Tað skuldi væl ikki verið
privatspekulatióin uppi!!!!

Hví letur fólkaflokkurin nú sum
hann skal vera tann ídnasti — fyri
ikki at siga tann einasti — ið vil
røkja handilssamvinnu við Bretland,
hóast hann veit, at hinir flokkarnir
so aldeilis avgjört eru fyri tí besta
handilssambandi við Bretland —
hví spælir fólkaflokkurin nú eina
rollu, sum gongur beint tvørtur-
ímóti teirra stæðu, tá ið teir bard-
ust av allari megi móti, at vit
gingu inn í sterlingbólkin?

— Tað skuldi væl ikki verið tí,
at tað eru nakrar aðrar enn fólk-
sins og landsins interessur teir hava
átikið sær at varðveita!!!!

Vit javnaðarmenn hava sum ávíst
verið varigir við, at alt má verða
gjørt, ið gerast kann, fyri at veita
okkum kvotu.

Vit gingu tí undir briksli og
mótstæðu frá fólkaflokkinum inn í
sterlingsbólkin.

Vit hava tí verið við til at fáa
donsku ríkisstjórnina at tryggja
okkum óávmarkaða pundvaluta og
at vit skulu kunna fáa hana í okk-
ara bankum sum higartil.

Vit vilja framvegis ikki aftra
okkum við at gera einhvønn rímu-
ligan handilssáttmála við Bretland,
um tað krevst fyri at fáa feskiskak-
kvotu.

Vit hava saman við sambands-
monnum samtykt at senda 3 menn
til Bretlands til beinleiðis samráð-
ingar við Bretar um feskiskakvot-
ania, sum vit vilja hava skipaða
fullkomuliga sjálvstøðugt.

Hvat hevur fólkaflokkurin gjørt
fyri at økja um samhandilin við
Bretland?

Hann var ímóti at vit skuldu
fara inn í sterlingbólkin.

Hansara menn sendu fyrst protest-
telegram og síðani protest-skriv til
bretska stjórnina, tá ið vit vóru í
Bretlandi fyri at samráðast um
værukeyp.

Hann hevur ikki rætt nakað um
at senda menn til samráðingar um
kvotanina. Tverturímóti. Thor-
stein Petersen saboteraði málið.
meðan hann sat sum tingformaður.
Hóast tingið hevði sitið yvir ein
mánaða, tá ið hann rýmdi av tingi;